

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ОЛЕКСІЙ БУГАЙОВ проти УКРАЇНИ»
(CASE OF ALEKSEY BUGAYEV v. UKRAINE)**

(Заява № 7516/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

8 квітня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

8 липня 2010 року

Текст рішення може підлягати редакційним правкам.

У справі «Олексій Бугайов проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (*Peer Lorenzen*), Голова,

Ренате Ягер (*Renate Jaeger*),

Райт Маруст (*Rait Maruste*),

Ізабель Берро-Лефевр (*Isabelle Berro-Lefevre*),

Миряна Лазарова-Трайковська (*Mirjana Lazarova Trajkovska*),

Здравка Калайджиєва (*Zdravka Kalaydjieva*), судді,

Михайло Буроменський (*Mukhaylo Buromenskiy*), суддя *ad hoc*,
та Клаудія Вестердік (*Claudia Westerdiek*), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 16 березня 2010 року
вносить таке рішення, що було прийнято в той же день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою № 7516/03, поданою проти України до Суду 18 лютого 2003 року громадянином України п. Олексієм Юрійовичем Бугайовим (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — п. Ю. Зайцев.

3. 22 жовтня 2008 року Голова п'ятої секції вирішив направити цю заяву Уряду. Також було вирішено розглядати питання щодо прийнятності заяви одночасно з розглядом її по суті (пункт 3 статті 29 Конвенції).

ЩОДО ФАКТІВ**ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився в 1975 році та в даний час відбуває покарання у м. Макіївці.

5. 16 вересня 1997 року заявник визнав себе винним у вбивстві пані Р. 17 вересня 1997 року заявника було затримано. Того ж дня його було допитано. Щодо нього було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

6. 18 вересня 1997 року заявнику було пред'явлено обвинувачення у вбивстві.

7. 10 грудня 1997 року досудове слідство було завершено та справа була передана на розгляд до Новоазовського районного суду Донецької області.

8. 22 липня 1998 року Новоазовський районний суд Донецької області визнав заявника винним у вчиненні вбивства та призначив йому покарання у вигляді тринадцяти років позбавлення волі.

9. 25 серпня 1998 року це рішення було скасовано Донецьким обласним судом, а справу повернуто на додаткове розслідування.

10. 21 листопада 1998 року досудове слідство було закінчено та справу було передано до суду.

11. 31 грудня 1999 року Новоазовський районний суд Донецької області визнав заявника винним у вчиненні вбивства та призначив йому покарання у вигляді тринадцяти років позбавлення волі.

12. 13 червня 2000 року рішення від 31 грудня 1999 року було скасовано Донецьким обласним судом. Справу було повернуто на додаткове розслідування.

13. 18 серпня 2000 року досудове слідство було закінчено.

14. 15 травня 2001 року Новоазовський районний суд Донецької області визнав заявника винним у вчиненні вбивства та призначив йому покарання у вигляді тринадцяти років позбавлення волі.

15. 20 листопада 2001 року апеляційний суд Донецької області (далі — апеляційний суд) скасував рішення від 15 травня 2001 року та направив справу на додаткове розслідування. Цією ж ухвалою апеляційний суд скасував запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Щодо заявника було застосовано запобіжний захід у вигляді підписки про невиїзд, і заявника було звільнено з-під варти.

16. 4 липня 2002 року Верховний Суд України скасував ухвалу від 20 листопада 2001 року та повернув справу на новий розгляд до апеляційного суду.

17. 19 листопада 2002 року апеляційний суд відхилив апеляційну скаргу заявника та залишив рішення від 15 травня 2001 року без змін. Щодо нього було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

18. 20 листопада 2003 року Верховний Суд України залишив без змін ухвалу від 19 листопада 2002 року та рішення від 15 травня 2001 року.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

19. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження у його справі була несумісною із вимогою «розумного строку». Суд розглядатиме його скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції, який передбачає наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, встановленим законом, який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення».

20. Уряд висловив заперечення щодо цього твердження.

21. Період, який має розглядатись в даній справі, розпочався 16 вересня 1997 року та закінчився 20 листопада 2003 року, коли Верховний Суд України виніс остаточне рішення у справі. Таким чином, тривалість провадження, включаючи стадію досудового слідства та розгляд справи в судах трьох інстанцій, становила 6 років та 2 місяці.

A. Щодо прийнятності

22. Суд вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні до пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також вважає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Відповідно скарга визнається прийнятною.

B. Щодо суті

23. Уряд стверджував, що кримінальна справа заявника була складною. На думку Уряду, заявник був відповідальним за декілька затримок, зокрема, вимагаючи висновку експерта, подаючи різні клопотання та оскаржуючи вироки в судах вищих інстанцій. Крім того, за твердженням Уряду, свідки також сприяли тривалості провадження шляхом неодноразової неявки у судові засідання.

24. Заявник у строк, встановлений Судом, не надав жодних зауважень.

25. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатись у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів влади (див., серед інших, рішення у справі *«Пелісьє та Сассі проти*

Франції» (*Pelissier and Sassi v. France*) [ВП], № 25444/94, п. 67, ЄСПЛ 1999-II). До уваги також має братися важливість вирішення справи для заявника. В цьому контексті Суд зазначає, що заявник тримався під вартою до 20 листопада 2001 року — і це факт, що вимагав особливої ретельності з боку органів влади та судів, які здійснювали провадження у цій справі, з погляду швидкого здійснення правосуддя (див. рішення у справі «Абдоелла проти Нідерландів» (*Abdoella v. the Netherlands*), від 25 листопада 1992 року, п. 24, серія А, № 248-А).

26. Щодо складності справи Суд зазначає, що провадження мало відношення до одного вбивства та вимагало проведення допиту кількох свідків, судово-медичних експертиз, а також відтворення обстановки та обставин подій. У даній справі був один обвинувачений. Тому не можна сказати, що провадження було настільки складним, щоб виправдати його тривалість.

27. Суд зазначає, що складність справи та поведінка заявника не пояснюють загальну тривалість зазначеного провадження. Суд вважає, що держава є відповідальною за низку затримок (зокрема, повернення справи на новий розгляд).

28. Судом вже було констатовано порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до цієї (див. зазначене вище рішення у справі «Пелісьє та Сассі» (*Pelissier and Sassi*)).

29. Дослідивши всі матеріали справи, які є в його розпорядженні, Суд зазначає, що Уряд України не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у даній справі. З огляду на практику Суду з цього питання, Суд приходить до висновку, що у даній справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку». Відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. There has accordingly been a breach of Article 6 § 1.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

30. Заявник скаржився за статтею 3 Конвенції на те, що його побили та примусили визнати себе винним. Він також скаржився за статтею 5 Конвенції на незаконність та надмірну тривалість тримання його під вартою впродовж судового розгляду. Посилаючись на статтю 5 Конвенції, він скаржився, що був поміщений до установи системи виконання покарань без пред'явлення йому обвинувачення.

31. Також заявник скаржився за статтею 6 Конвенції на те, що він не мав достатньо часу та можливостей для підготовки свого захисту; що йому не було надано захисника; що національні суди не викликали деяких свідків сторони захисту.

32. За статтею 13 Конвенції він скаржився на несправедливість слідства, на те, що йому не було надано захисника під час першого

допиту, що його було піддано тортурам та в подальшому відмовлено у проведенні медичного обстеження. Крім того, на підставі фактів даної справи він скаржився на порушення статей 7, 17 Конвенції та статті 2 Протоколу № 7 до Конвенції.

33. У своїх твердженнях, поданих у червні 2009 року, заявник скаржився на умови тримання під вартою. Він не посилався на будь-яку статтю Конвенції та протоколів до неї з цього приводу.

34. Дослідивши всі матеріали справи, які є в його розпорядженні, та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не виявив будь-яких інших порушень прав і свобод, передбачених Конвенцією.

35. Таким чином, відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції ця частина скарги повинна бути оголошена неприйнятною як явно необґрунтована.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

36. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

37. Заявник вимагав 10 500 євро відшкодування матеріальної шкоди. Також він вимагав 445 000 євро відшкодування моральної шкоди. Крім того, без зазначення підстав він вимагав ще 350 000 євро.

38. Уряд заперечив ці вимоги.

39. Суд не вбачає будь-якого причинного зв'язку між виявленими порушеннями та розміром заявленої матеріальної шкоди, тому відхиляє вимоги заявника. Одночасно, здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 600 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

40. Заявник не заявив жодних вимог щодо відшкодування судових витрат. Тому Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

41. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.
2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
3. *Постановляє*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держававідповідач має сплатити заявнику 600 (шістсот) євро відшкодування моральної шкоди, враховуючи будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми; ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 8 квітня 2010 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова секції